ปานฟ้า แถววงษ์. (2568). แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ดร.สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม รศ.ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล

**บทคัดย่อ**

การวิจัยแบบผสมวิธีนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาก เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มี 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและสร้างแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M$ = 3.15, $SD$ = .41) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M$ = 4.92, $SD$ = .26) และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ มีความต้องการในการบริหารมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และ 2) แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล แต่ละด้านประกอบด้วย แนวทางทั้งสิ้น 36 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก R – PSAM Model ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ครอบคลุม โดยมีแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ และ การจัดการวัสดุอุปกรณ์และสื่อ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็กมีประสิทธิภาพมากขึ้น

**คำสำคัญ:** ความต้องการจำเป็น การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก

Panfah Thaewwong. (2025). Guidelines for Managing Educational Resources for Excellence in Small Educational Institutions under Pathum Thani Educational Service Area Office. Master of Education (Educational Administrative Innovation). Advisors: Dr. Supatcha Sri-iam, Assoc. Prof. Dr. Kanreutai Klangphahol

## ABSTRACT

This mixed-methods research aimed to 1) study the current conditions, desirable conditions, and needs for educational resource management for excellence in small educational institutions, and 2) develop a guideline for managing educational resources to promote excellence in small educational institutions under the Pathum Thani Educational Service Area Office. The research was conducted in two phases. Phase 1 involved investigating the current and desirable conditions as well as the needs for educational resource management. The sample consisted of 196 school administrators and teachers from small schools under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a questionnaire, which had an Index of Item-Objective Congruence ranging from .60 to 1.00, and reliability was measured using Cronbach's alpha coefficient method ($\alpha$ = .96). Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI). Phase 2 focused on developing a guideline for educational resource management for excellence in small educational institutions through two sub-steps. Step 1 involved studying and constructing the guideline through semi-structured interviews with six school administrators. Content analysis was employed for data analysis. Step 2 validated the proposed guideline with nine experts selected through purposive sampling using focus group discussion. The evaluation instrument assessed the appropriateness and feasibility of the guideline. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The findings revealed that 1) the current state of educational resource management for excellence in small educational institutions was at a moderate level ($M$ = 3.15, $SD$ = .41), while the desired state was at the highest level ($M$ = 4.92, $SD$ = .26). The most needed area was material and equipment management, followed by budget management, general administration, and human resource management, respectively; and 2) 36 guidelines were developed, categorized into four areas: material and equipment management, budget management, general administration, and human resource management. The overall appropriateness and feasibility of these guidelines were rated at the highest level.

The knowledge gained from this research is the R–PSAM Model, a comprehensive framework for managing educational resources to achieve excellence in small educational. The model covers key aspects including general administration, human skill enhancement, budget allocation, and materials and media management, all aimed at enhancing the effectiveness of educational resource utilization in small school contexts.

**Keywords:** Needs Assessment, Managing Educational Resources, Small Educational Institutions